

Andrzej Raszkowski

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki
Katedra Gospodarki Regionalnej
andrzej.raszkowski@ue.wroc.pl

ZNACZENIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W PROCESIE KSZTAŁTOWANIA KREATYWNEGO KAPITAŁU LUDZKIEGO W MAŁYCH MIASTACH NA PRZYKŁADZIE SZKLARSKIEJ PORĘBY

Streszczenie: W artykule przedstawiono problematykę związaną z rolą organizacji pozarządowych w kształtowaniu kreatywnego kapitału ludzkiego w małych miastach (wymiar lokalny) na przykładzie Szklarskiej Poręby. Na wstępie zaprezentowane zostały teoretyczne aspekty kreatywnego kapitału ludzkiego. Rdzeń artykułu stanowi tabelaryczne zestawienie projektów realizowanych przy współdziałaniu organizacji pozarządowych wpływających na kształtowanie się kreatywnego kapitału ludzkiego w mieście. Ponadto przedstawiono kompleksowe zestawienie wspomnianych organizacji funkcjonujących na terenie Szklarskiej Poręby wraz z charakterystyką ich działalności. W ramach ogólnych wniosków można zaznaczyć, że organizacje pozarządowe wpływają na kreatywny kapitał ludzki w obszarach tożsamości lokalnej, innowacyjnych produktów i usług, stosunków interpersonalnych, aktywizacji społecznej, twórczych form spędzania czasu wolnego, czy też podnoszenia poziomu tolerancji i empatii społecznej.

Słowa kluczowe: kreatywny kapitał ludzki, organizacje pozarządowe, rozwój lokalny, Szklarska Poręba.

Wprowadzenie

Organizacje pozarządowe (*Non-Governmental Organizations*, NGO), z racji swoich specyficznych właściwości odróżniających je od innych instytucji rządowych, samorządowych, politycznych, społecznych czy biznesowych, mogą być ważnym elementem w procesie rozwoju lokalnego. Szczególną rolę zajmować mogą w kształtowaniu kreatywnego kapitału ludzkiego w wymiarze lokalnym. Podyktowane jest to m.in. dużą wrażliwością tych organizacji na rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb społecznych. Ponadto organizacje pozarządowe mogą być naturalnym inkubatorem twórczych innowacyjnych rozwiązań, tolerancji i empatii społecznej oraz kuźnią ludzkich talentów, wykorzystując endogeniczne potencjały rozwojowe społeczności lokalnych.

Wśród przesłanek przemawiających za istotnością i potrzebą kształtowania i wzmacniania kreatywnego kapitału ludzkiego wymienić można ograniczoną aktywność społeczności lokalnych (małą partycypację w problemach rozwojowych miasta, gminy), która podyktowana jest m.in.:

- niskim poczuciem możliwości współdecydowania o rozwoju swojego miejsca zamieszkania,
- kryzysem zaufania do elit politycznych i biznesowych,
- koncentracją całej energii życiowej na zapewnieniu bytu rodzinie,
- trudną sytuacją materialną części społeczeństwa,
- stosunkowo krótkim okresem zamieszkiwania społeczności na danym terenie.

Kreatywny kapitał ludzki należy traktować w kategorii najcenniejszego zasobu miasta. Poprzez jego kształtowanie i rozwój niwelowane są w dużym stopniu przyczyny ograniczonej aktywności lokalnych społeczności. Ponadto kreatywny kapitał ma znaczenie w kontekście długofalowej zdolności miasta do wypracowywania trwałych przewag rozwojowych w stosunku do innych jednostek terytorialnych. Kreatywny kapitał ludzki można przykładowo zdefiniować jako zdolności osób lub społeczności, które poprzez kreatywne aktywności dają ludziom możliwość wyobrażenia i wyrażania nowych perspektyw. Kapitał kreatywny kształtuje się podczas nauki, pracy oraz innych inicjatyw, które wymagają eksperymentowania na rzecz dostarczania nowych produktów, usług i rozwiązań użytecznych dla społeczności. W innym ujęciu rozumieć go można jako zasób wiedzy i umiejętności oraz potencjałów rozwojowych skutkujących wypracowaniem nowych rozwiązań.

Szklarska Poręba jest znanym ośrodkiem turystycznym położonym w południowo-zachodniej części kraju, w powiecie jeleniogórskim, województwie dolnośląskim [Raszkowski, 2010]. Miasto zlokalizowane jest przy granicy z Republiką Czeską, przy stosunkowo niewielkiej liczbie mieszkańców (ok. 7000) zajmuje obszar 76 km².

Władze lokalne, przy współdziałaniu organizacji pozarządowych, od wielu lat konsekwentnie realizują strategię nastawioną na rozwój miasta opartą na funkcjach turystycznych, stymulowaniu przedsiębiorczości oraz kreatywnym kapitalem ludzkim.

Celem opracowania jest przedstawienie roli organizacji pozarządowych w kształtowaniu kreatywnego kapitału ludzkiego na przykładzie Szklarskiej Poręby, ze szczególnym uwzględnieniem projektów realizowanych przy ich współdziałaniu. Ponadto podjęto próbę zdefiniowania oraz wskazania istoty wzmacniania kreatywnego kapitału ludzkiego, scharakteryzowano działalność wszystkich organizacji pozarządowych Szklarskiej Poręby, a także dokonano szczegółowej analizy projektów wspomnianych organizacji w obszarze kształtowania kreatywnego kapitału ludzkiego.

1. Teoretyczne aspekty kreatywnego kapitału ludzkiego

Problematyka kreatywności zyskuje na znaczeniu wśród osób i organizacji zajmujących się bezpośrednio lub pośrednio procesami prowadzącymi do dynamizowania rozwoju lokalnego. Wśród zainteresowanych tymi zagadnieniami wymienić można m.in. władze samorządowe, przedsiębiorców, naukowców, ekspertów różnych dziedzin, organizacje pozarządowe, artystów, animatorów kultury. Podyktowane jest to zwiększonymi

możliwościami rozwojowymi miast i regionów w najbliższych latach, wynikającymi przykładowo z dostępności środków europejskich, czy też realizacji licznych strategii rozwoju przestrzeni. Ponadto w konkurencyjnym otoczeniu jednostek terytorialnych poszukuje się środków, metod, narzędzi, wizji rozwojowych, pozwalających efektywniej wykorzystać szanse pojawiające się w otoczeniu. Kreatywność, a właściwie implementacja działań wykorzystujących jej potencjały, może korzystnie wpływać na rozwój lokalny i regionalny [Raszkowski, 2013].

Kreatywność wspomaga procesy powstawania nowych rozwiązań, idei, ścieżek rozwojowych opartych na oryginalnym, przepełnionym inwencją sposobie myślenia, jest unifikatorem łączącym świat nauki, przedsiębiorczości i sztuki, który przyczynia się do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz otwiera go na nowe horyzonty, będące odpowiedzią na zmiany zachodzące w otaczającej nas rzeczywistości. Kreatywne indywidualności często współtworzą produkty i usługi nacechowane innowacyjnością, niepowtarzalnością, dystyngtywnym designem, rozwiązaniami ułatwiającymi pracę oraz formy spędzania czasu wolnego. W procesie wdrażania kreatywnych rozwiązań produkty i usługi wzbogacane są o ładunek emocjonalny, który pozwala uczynić je bardziej konkurencyjnymi. Powyższe podejście jest oczekiwane w dobie odchodzenia od klasycznej promocji korzyści funkcjonalnych na rzecz zaspokajania ludzkich marzeń, aspiracji, potrzeb wyjątkowości, wyróżnienia się w grupie społecznej [Raszkowski, 2014a, s. 73-74].

Kapitał ludzki, postrzegany jako jeden z najważniejszych czynników rozwojowych przestrzeni, w nowym ujęciu traktowany jest jako kapitał kreatywny [Oort i Raspe, 2007, s. 280-282]. Ponadto jakość kapitału ludzkiego jest w wielu przypadkach ważniejsza niż jego prosta liczebność, kapitał kreatywny ma być ze swojej natury kapitałem ludzkim wysokiej jakości [Blair i Carroll, 2009, s. 111]. Zasadnicza różnica pomiędzy klasycznie pojmowanym kapitałem ludzkim a kapitałem kreatywnym wyrażać się powinna w poziomie innowacyjności, talentu i otwartości umysłu [Florida, 2002, 2005, 2012] na nowe rozwiązania społeczności lokalnych. Kreatywny kapitał ludzki w mieście uwidacznia się poprzez twórcze i nieszablonowe rozwiązywanie lokalnych problemów, promowanie i wspieranie proinnowacyjnych postaw, umiejętność obserwowania otaczającego nas świata i implementacji zewnętrznych rozwiązań, które przyczynią się do jego rozwoju.

2. Organizacje pozarządowe na rzecz kreatywnego kapitału ludzkiego w Szklarskiej Porębie

Można przyjąć, że wśród przykładowych filarów rozwoju lokalnego znajdują się władze samorządowe, przedstawiciele świata biznesu, nauka (szkolnictwo wyższe, ośrodki badawcze) i edukacja oraz organizacje pozarządowe. Sektor pozarządowy jest reprezentowany w Szklarskiej Porębie przez liczne organizacje (tabela 1), charakteryzujące się zdywersyfikowaną działalnością na rzecz rozwoju miasta.

Tabela 1. Organizacje pozarządowe działające na terenie Szklarskiej Poręby

Lp.	Nazwa organizacji, forma prawna*	Skrócona charakterystyka działalności organizacji
7	2	3
1	Towarzystwo Kolei Izerskiej (S)	Przywrócenie Szklarskiej Porębie dawnych walorów znanego w Polsce czasoswiska, ożywienie gospodarcze i aktywizacja ruchu turystyczno-sportowego w rejonie zachodnich Karkonoszy i Gór Izerskich oraz ochrona środowiska naturalnego.
2	Stowarzyszenie Obsługi Ruchu Turystycznego (S)	Organizowanie przedsięwzięć zmierzających do podnoszenia poziomu usług świadczonych przez członków stowarzyszenia. Promocja miasta w kraju i za granicą. Współdziałanie z samorządami, instytucjami i przedsiębiorstwami w kwestii obsługi ruchu turystycznego.
3	Towarzystwo Przyjaciół Szklarskiej Poręby (S)	Integracja mieszkańców Szklarskiej Poręby wokół celu, jakim jest pomysłowy i harmonijny rozwój miasta. Tworzenie warunków dla rozwoju kultury i sztuki, nauki i oświaty, sportu, turystyki, dziedzictwa lokalnego, współpracy z młodzieżą.
4	Towarzystwo Wolnych Zjednoczonych Europejczyków Polski i Niemiec (S)	Kształtowanie przyjaznych stosunków między społecznościami Polski i Niemiec. Wspieranie rozwoju korzystnych relacji w dziedzinie społecznej, politycznej, gospodarczej, kulturalnej i naukowej. Lepsze wzajemne poznanie się, znośnienie i współpraca obu społeczeństw.
5	Ogólnopolski Komitet Obrony przed Sektami i Przemocą (S)	Upopiecznianie wiedzy o zagrożeniach płynących ze strony sekt oraz wszelkich form przemocy wynikających z patologii życia społecznego. Kształtowanie opinii i ocen na temat nowych związków wyznaniowych, sekt, a także form przemocy. Udzielanie pomocy rodzicom, które zostały uzależnione od sekt.
6	Sudeckie Bractwo Walońskie (S)	Krzewienie średniowiecznych idei walońskich poszukiwaczy skarbów. Dążenie, by Szklarska Poręba stała się Mineralogiczną Stolicą Polski. Popularyzowanie poszukiwania kamieni szlachetnych, minerałów i pozyskiwania kruszców.
7	Towarzystwo Izerskie w Szklarskiej Porębie – Osada Orle (S)	Działalność publiczna, ze szczególnym uwzględnieniem regionu i społeczności Gór i Pogórza Izerskiego, w zakresie: turystyki, zachowania środowiska naturalnego, ekologii, nauki i edukacji, promocji zdrowia, kultury, przedsiębiorczości, integracji społecznej, demokracji, wolontariatu.
8	Stowarzyszenie Cyklistów „Szklarska Poręba na dwóch kółkach” (S)	Propagowanie turystyki rowerowej, w tym w szczególności wytyczania, budowy, konserwacji, znakowania ścieżek i szlaków rowerowych. Organizacja imprez rowerowych o charakterze rekreacyjno-sportowym, promocja miasta, edukacja ekologiczna.
9	Sudeckie Stowarzyszenie Instruktorów i Trenerów Sportów Zimowych (S)	Prowadzenie działalności szkoleniowej w zakresie narciarstwa alpejskiego. Organizacja imprez rekreacyjnych i zawodów sportowych, wspieranie rozwoju bazy narciarskiej. Integracja środowiska narciarskiego instruktorów i trenerów w regionie.
10	Stowarzyszenie Pomocy Niepełnym Rodzicom (S)	Udzielanie pomocy małoletnim rodzicom w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, prawnym, materialnym oraz szeroko pojętej adaptacji społecznej i włączenia społecznego.
11	Stowarzyszenie Rozwoju Szklarskiej Poręby (S)	Wspieranie działań mających na celu podnoszenie poziomu życia mieszkańców miasta poprzez jego rozwój gospodarczy. Rozwój przedsiębiorczości, samorządności, demokracji. Promocja oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku miasta, wymiana doświadczeń w kraju i za granicą, aktywizacja społeczeństwa.
12	Stowarzyszenie „NOWY MLYN” Kolonia Artystyczna (S)	Promocja dawnych i współczesnych dokonań środowiska artystycznego i kulturalnego na terenie Ziemi Jeleniogórskiej, Karkonoszy i Gór Izerskich. Wspieranie rozwoju regionu, promocja idei mecenatu artystycznego, integracja środowisk artystycznych.
13	Stowarzyszenie „PUCH OSTU” (S)	Utworzenie i prowadzenie działalności Muzeum Jana Szaudyngera w Szklarskiej Porębie. Upowszechnianie oświaty, kultury oraz sportu na terenie miasta i poza nim. Wspomaganie gminnych szkół w zadaniach wychowawczych, edukacyjnych, organizacyjnych.
14	Stowarzyszenie Polski Ruch Odnowy Europa PRO EUROPA (S)	Realizacja, na zasadzie wyłączenia, Proekologicznego Gospodarczego Programu Aktywizacji Społeczności Lokalnych opartego na budowaniu systemu proekologicznych i turystycznych rozwiązań na terenie Dolnego Śląska i obszarów ościennych.
15	Stowarzyszenie Takówkarzy Szklarskiej Poręby (S)	Reprezentowanie interesów środowiska takówkarzy przed organami administracji państwowej i samorządowej, działanie w interesie ochrony lokalnego rynku pracy, promocja miasta.

cd. tabeli 1

7	2	3
16	Stowarzyszenie Zdolna w Szklarskiej Porębie (S)	Działalność na rzecz poprawy jakości życia społeczności lokalnej Szklarskiej Poręby, ze szczególnym uwzględnieniem osób mających trudną sytuację życiową lub materialną.
17	Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „ŚWIATELKO” (S)	Udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom i opiekunom. Niwelowanie zagrożeń patologii społecznych, profilaktyka uzależnień. Propagowanie zdrowego stylu życia. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Rozwijanie twórczości i kreatywności dzieci i młodzieży, rozwijanie idei wolontariatu.
18	Karkonoskie Towarzystwo Biegaczy Narciarskich w Szklarskiej Porębie-Jakuszyce (S)	Popularyzacja biegów narciarskich oraz innych masowych form rekreacji wśród mieszkańców Jeleniej Góry i okolic. Promowanie zasad zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej, postaw etycznych i wzorów zachowań sportowca.
19	Stowarzyszenie Przyjaciół Terapii (S)	Działania na rzecz integracji rodziny z poszanowaniem osobistych praw wszystkich jej członków. Wspieranie osób po odbytej terapii w dalszym rozwoju osobistym i zawodowym.
20	Stowarzyszenie 60 plus (S)	Otoczenie członków organizacji opieką oraz udzielanie im pomocy w zaspokajaniu potrzeb leczniczych i społecznych. Realizacja projektów aktywizujących starszych członków społeczności.
21	Stowarzyszenie Kultury Kamienny Krag (S)	Wspieranie i upowszechnianie rozwoju kultury, aktywizacja społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Współpraca z organami władzy państwowej i samorządowej. Inicjowanie działań mających na celu podnoszenie poziomu kulturalnego życia mieszkańców.
22	Stowarzyszenie „LOKALNI – NIEBANALNI” (S)	Stymulowanie rozwoju społeczności lokalnej Szklarskiej Poręby przy wykorzystaniu zasobów kreatywności w niej tkwiących oraz w podmiotach funkcjonujących na terenie miasta.
23	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci z Domu Dziecka „Karkonoskie Iskierki” (S)	Wszelkotronna pomoc dzieciom i młodzieży z Domu Dziecka w Szklarskiej Porębie. Działania mające na celu przystosowanie wychowanków do życia w społeczeństwie.
24	Miejski Klub Sportowy „WOSKAR” (S)	Rozwój sportu i kultury fizycznej ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców Szklarskiej Poręby i Wojcieszyc. Promocja zdrowego stylu życia oraz prozdrowotnej aktywności ruchowej.
25	Klub Sportowy „SZRENICA” (S)	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców z obszaru działania organizacji, ze szczególnym uwzględnieniem Szklarskiej Poręby.
26	Stowarzyszenie „BIEG PIASTÓW” Szklarska Poręba-Jakusze (S)	Organizowanie i rozwijanie kwalifikowanego narciarstwa biegowego jako sportu powszechnego, uprawianego przez zawodników posiadających status profesjonalistów lub amatorów.
27	Klub Sportowy „EX” (S)	Kierowanie całokształtem spraw związanych z organizacją szkolenia w zakresie sportu psich zaprzęgów, snowboardu oraz narciarstwa zjazdowego i biegowego. Prowadzenie działalności w zakresie rekreacji ruchowej. Rozwój kultury fizycznej i sportu.
28	Klub Sportowy „SET” (S)	Zapewnienie rozwoju psychofizycznego, wychowania, doskonalenia uzdolnień i sprawności, zachowania zdrowia człowieka, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.
29	KSM „Labski” (S)	Krzewienie kultury fizycznej, sportu i rekreacji w zakresie sportów zimowych oraz prowadzenie szkoleń w tym zakresie. Rozwój narciarstwa w regionie Karkonoszy i Gór Izerskich.
30	Towarzystwo Sportowe „Regle Szklarska Poręba” (S)	Działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu. Promowanie zdrowego stylu życia, aktywnych form spędzania czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców miasta.
31	Ochotnicza Straz Pożarna (S)	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z innymi instytucjami. Branie udziału w akcjach ratowniczych (w tym kłeski żywiołowe), informowanie ludności o istniejących zagrożeniach.

cd. tabeli 1

1	2	3
32	Służba Ratownictwa Kataklizmowego (S)	Niesienie pomocy ludziom dotkniętym klęskami żywiołowymi (np. powodzie, lawiny) oraz katastrofami (np. komunikacyjnymi, ekologicznymi) poprzez pomoc bezpośrednią oraz pośrednią.
33	Kolo nr 5 Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów (S)	Poprawianie warunków socjalno-bytowych oraz uczestnictwo w życiu społecznym emerytów, rencistów i inwalidów. Reprezentowanie ich interesów wobec administracji publicznej, popularyzowanie problemów emerytów wśród społeczeństwa.
34	Klub Abstynenta „SZRENICA” (S)	Spotkania i prowadzenie grup terapeutycznych. Prowadzenie działalności związanej z profilaktyką uzależnienia alkoholowego, przygotowanie do życia w trzeźwości.
35	Stowarzyszenie „Ruch Obrony Żołnierzy” (S)	Dbałość o tradycje Wojska Polskiego. Obrona praw żołnierzy służby zasadniczej, a także kadry zawodowej. Upowszechnianie wiedzy o prawach przysługującym żołnierzom WP.
36	Fundacja ZIELONE OGRODY EUROPY (F)	Działalność ukierunkowana na ochronę ekologiczną Pogorza i Gór Izerskich.
37	Fundacja Wspierania Edukacji Cyfrowej i Obywatelskiej „KOMPAS” (F)	Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i działalności gospodarczej obywateli. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz cyfrowemu, dążenie do równego dostępu do informacji, propagowanie kultury i świadomości regionalnej.
38	Stowarzyszenie Taksówkarzy „SZRENICA” (S)	Reprezentowanie interesów kierowców taksówek zrzeszonych w organizacji. Promocja świadczonych usług. Dbałość o przestrzeganie etyki zawodowej.
39	Ochotnicza Straz Pożarna w Zakładzie nr 1 HSK „Julia” (S)	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz w spółdziałanie z tym zakresie z innymi instytucjami i organizacjami społecznymi. Branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów i innych klęsk.

* (S) – Stowarzyszenie, (F) - Fundacja

Źródło: Na podstawie materiałów dostarczonych przez UM w Szklarskiej Porębie.

Działalność organizacji pozarządowych w mieście ma istotne znaczenie w procesie rozwoju lokalnego oraz kształtowaniu kreatywnego kapitału ludzkiego. Wynika to m.in. ze stymulowania endogenicznego potencjału rozwojowego lokalnej przestrzeni. Wśród obszarów, w których wspomniane organizacje wzmacniają kapitał kreatywny, wymienić można przykładowo promocję miasta, turystykę, pomoc społeczną, włączenie społeczne, aktywność fizyczną, kulturę i sztukę, tożsamość lokalną, innowacyjność, stosunki interpersonalne, konsensus społeczny.

Tabela 2. Projekty organizacji pozarządowych wpływające na kształtowanie się kreatywnego kapitału ludzkiego w Szklarskiej Porębie

Lp.	Nazwa projektu* / lider, współorganizatorzy / opis projektu	Wpływ projektu na kształtowanie kreatywnego kapitału ludzkiego
1	2	3
1	SZKLARSKA MAJOWKA W SZKLARSKIEJ PORĘBIE. PRÓBA OCALENIA WSPOMNIENI. FESTYN HUTNICTWA SZKŁA / Stowarzyszenie Lokalni–Niebanalni / Miasto Szklarska Poręba, Przedszkole Samorządowe nr 2, Towarzystwo Izerskie – Osada Orle / Festyn, event dla mieszkańców Szklarskiej Poręby ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli społeczności Osiedla Huta pamiętających tradycje hutnicze. W ramach festynu odbył się m.in. konkurs na najładniejszy, wykonany własnoręcznie lampion szklany oraz konkurs plastyczny „Huta Julia we wspomnieniach moich rodziców, dziadków, sąsiadów”.	Jedno z licznych wydarzeń, eventów organizowanych na terenie miasta. Przedsięwzięcie wpisujące się w kształtowanie kreatywnego kapitału ludzkiego poprzez wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej, nawiązywanie do wspólnych tradycji oraz dziedzictwa kulturowego. Dodatkowym walorem projektu jest promocja twórczych tradycji, mająca szczególne znaczenie w obszarze kreatywnego społeczeństwa. Przesłanką realizacji projektu jest również szeroko rozumiana potrzeba aktywizacji społecznej, skierowania zainteresowań społeczności lokalnej na twórcze zainteresowania, które mogą jednocześnie jednożyć ich wobec wspólnego poczucia więzi z miejscem zamieszkania. W tym miejscu należy podkreślić dbałość władz samorządowych oraz NGO o zdywersyfikowaną i bogatą ogólną ofertę organizowanych wydarzeń kulturalnych.
2	ORGANIZACJA IMPREZY BIEGOWEJ II WIELKA PĘTLA IZERSKA / Towarzystwo Sportowe „Regle Szklarska Poręba” / Miasto Szklarska Poręba (Referat Promocji Miasta), Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Aktywności Lokalnej / Impreza biegowa, półmaraton górski, dystans do pokonania 21,097 km. W imprezie wzięło udział 696 zawodników z 4 państw, zawody ukończyły 643 osoby. Równolegle z Wielką Pętlą Izerską w Rodzinnym Parku Esplanada odbył się festyn sportowo-rodzinny „Żyj zdrowo i sportowo”. Stosunkowo duże zainteresowanie, w ramach festynu, wzbudziły m.in. konkurs Mali Odkrywczy oraz Bieg Rodziny (50 m).	Wzmacnianie kreatywnego kapitału ludzkiego poprzez popularyzację biegania jako najprostszej formy aktywności fizycznej. Wszystkie przedsięwzięcia wpisujące się w promowanie zdrowego stylu życia i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego są niezwykle istotne w procesie kształtowania kreatywnego kapitału ludzkiego. Oprócz aspektu zdrowotnego pozwalają one bowiem na rozwijanie wartości wolicjonalnych (odwaga, wytrwałość, pewność siebie, systematyczność, dyscyplina). Organizatorzy zachęcają wszystkich mieszkańców miasta i regionu do aktywnego spędzania wolnego czasu, poprawy kondycji fizycznej, rywalizacji i współzawodnictwa, poszukiwania motywacji do dalszego uprawiania sportu. Uczestnictwo w projekcie prowadzić ma również do modyfikacji, niwelowania negatywnych postaw społecznych. Dodatkowo celem projektu jest promocja miasta Szklarskiej Poręby.
3	SPOŁECZNY INFORMATOR TURYSTYCZNY / Dolnośląska Organizacja Turystyczna / Miasto Szklarska Poręba (Referat Promocji Miasta), Stowarzyszenie 60 plus / Społeczny Informator Turystyczny to pierwszy tego typu projekt w Polsce. W jego ramach w Szklarskiej Porębie i okolicy (karkonoskie i izerskie szlaki turystyczne) dostępni byli mobilni informatorzy turystyczni. Wspomniani informatorzy mają kompleksową wiedzę na temat regionu i miasta, są profesjonalnie przygotowani do odpowiedzi na pytania turystów (odnośnie do systemu komunikacji, atrakcji turystycznych, miejsc noclegowych, gastronomii itd.). Mobilni informatorzy wyposażeni są w elementy rozpoznawcze oraz materiały promocyjne, informacyjne (broszury, foldery turystyczne).	Projekt jest przykładem wspierania i kreowania innowacyjnych produktów i usług przez organizacje pozarządowe. Innowacyjne postawy społeczne są nieodzownym komponentem kreatywnego kapitału ludzkiego. Kolejną zaletą projektu jest aktywizacja osób po 50. roku życia, które biorą w nim udział. Osoby starsze są często pomijane w kontekście kreatywnego kapitału ludzkiego. Nie wykorzystuje się dostatecznie ich wiedzy i życiowego doświadczenia, opierając się głównie na przedstawicielach młodszego pokolenia i inwestując w nich. Projekt poszerza spektrum wiedzy i doświadczeń, zarówno organizatorów, jak i osób z niego korzystających. Inicjatywa ma niewątpliwie znaczny walor marketingowy dla miasta, pokazując go w świetle nowoczesnie zarządzanego kurortu turystycznego, potrafiącego zainteresować swoimi działaniami mieszkańców z korzyścią dla turystów i wycieczkowiczów.

cd. tabeli 2

1	2	3
4	WĘDRÓWKI ŚLADAMI HISTORYCZNEGO BRACTWA WALOŃSKIEGO / Stowarzyszenie Zdolna Dolna / Miasto Szklarska Poręba, Sudeckie Bractwo Walońskie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Cegielka/Organizacja wędrówki śladami historycznego Bractwa Walońskiego obejmującej ważne dla tradycji walońskich miejsca. Wśród istotnych elementów projektu wymienić można: wystawienie przez wielopokoleniową amatorską trupę złożoną z mieszkańców Szklarskiej Poręby przedstawienia o tradycjach walońskich; przemarsz uczestników Szlakiem Walońskim w historycznych strojach; wspólne ognisko i poczęstunek dla uczestników wędrówki.	Projekt przyczynia się do propagowania tradycji walońskich, wpisując się w kształtowanie kreatywnego kapitału ludzkiego w obszarze wzmocnienia tożsamości lokalnej na bazie dziedzictwa kulturowego. Projekt wzmacnia więzi społeczne, rozwija kontakty interpersonalne, integruje miejscową ludność. Istotnym elementem na rzecz stymulowania kreatywności jest budowanie solidarności międzypokoleniowej. Z uwagi ma stosunkowo liczne grono podmiotów zaangażowanych w realizację projektu (w tym organizacji pozarządowych) zacieśniana jest współpraca między nimi, wypracowywane są formuły postępowania, wzrasta poziom wzajemnego zaufania. Poprzez międzypokoleniowy charakter projekt przyczynia się do większej tolerancji i zrozumienia dla różnych grup wiekowych społeczności. Uczestnicy aktywnie partycypują w projekcie, m.in. poprzez pisanie scenariuszy i odtwarzanie ról w wystawianych przedstawieniach.
5	KOBIETY SOBIE RADZA / Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Aktywności Lokalnej / ILMA, Stowarzyszenie 60 plus / Polsko-czeska inicjatywa angażująca kobiety po obu stronach granicy. Celem jest wzajemne poznanie w obszarach aktywności prywatnej i zawodowej, kreatywności, umiejętności i relacji interpersonalnych, mentalności, wrażliwości społecznej. Poznanie sposobów dbania o własny wizerunek, radzenia sobie z nałogami oraz izolacją społeczną. W projekcie przewidziane są sesje naukowe, warsztaty, panele dyskusyjne, cykliczne spotkania uczestniczek.	Wzmacnianie kreatywności społeczności lokalnych pogranicza poprzez wzajemne poznanie swoich zalet, słabości, metod rozwiązywania problemów w sferze prywatnej i zawodowej. Zacieśniane są więzi interpersonalne, podnoszony jest poziom tolerancji i zrozumienia dla postaw kobiet po drugiej stronie granicy. W kontekście kształtowania kreatywnego kapitału ludzkiego ważne jest również otwieranie się społeczności na nowe horyzonty myślowe, nieszablonowe rozwiązania. Projekt pobudza motywację kobiet do aktywności w realizacji własnych planów i pasji. Oczekiwane korzyści z projektu to m.in. lepsze rozeznanie na rynku pracy, większa dbałość o zdrowie i atrakcyjność zewnętrzną. Projekt zakłada podniesienie aktywności i efektywności miasta i regionu w zakresie współpracy transgranicznej.

* Kluczem do wyboru projektów była partycypacja zarówno organizacji pozarządowych, jak i UM w Szklarskiej Porębie

Źródło: Na podstawie materiałów dostarczonych przez UM w Szklarskiej Porębie oraz Kotler i in. [1999]; Hague [2005]; Anholt [2010]; Raszkowski [2014b, s. 195-196].

Przedstawione projekty (tabela 2) realizowane w ostatnich latach stanowią jedynie pewien wycinek szerszego spektrum aktywności organizacji pozarządowych oraz władz lokalnych na rzecz wspierania kreatywnego kapitału ludzkiego. Pokazują jednak pomyślność i konsekwencję w dążeniu do wzmocnienia kreatywnego kapitału ludzkiego.

Podsumowanie i wnioski

W ramach podsumowania należałoby podkreślić, że kształtowanie kreatywnego kapitału ludzkiego jest procesem. Podejmowane działania powinny mieć charakter długofalowy i konsekwentny. Od zaangażowania i pomysłowości organizacji pozarządowych uzależniony jest w dużej mierze końcowy sukces. Wspomniane organizacje są naturalnymi przedstawicielami społeczności lokalnej, dobrze odczytują potrzeby tej społeczności oraz potrafią efektywnie partycypować w ich zaspokajaniu. Działalność organizacji pozarządowych, przy wsparciu samorządowców, ma niebagatelne znaczenie w obszarze kształtowania kreatywnego kapitału ludzkiego oraz, pośrednio, rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.

Rolę organizacji pozarządowych w procesie kształtowaniu kreatywnego kapitału ludzkiego w Szklarskiej Porębie uznać należy za istotną. Przejawia się to w licznych działaniach, wśród których wymienić można:

- aktywizację społeczności lokalnej do działania na rzecz swojego miasta,
- promocję atrakcyjnych formy spędzania czasu wolnego,
- rozwijanie więzi interpersonalnych,
- poszerzanie spektrum wiedzy i doświadczenia społeczności,
- otwieranie społeczności na nowe horyzonty myślowe,
- wspieranie innowacyjnych produktów i usług,
- rozwijanie mechanizmów demokracji i samorządności,
- wzmacnianie tożsamości lokalnej.

Organizacje pozarządowe mają realny wpływ na kreatywny kapitał ludzki przy założeniu, że realizowane lub współrealizowane przez nie projekty są przeznaczone dla jak najszerszego grona potencjalnych odbiorców, społeczności lokalnej. Nakłady i efekty nie mogą zamykać się w wąskim gronie członków organizacji. Funkcję kontrolną i monitorującą powinien mieć w tym wypadku samorząd, który nierzadko wspiera organizacje środkami finansowymi.

Literatura

- Anholt S. (2010), *Places. Identity, Image and Reputation*, Palgrave Macmillan, New York.
- Blair J., Carroll M. (2009), *Local Economic Development. Analysis, Practices and Globalization*, SAGE Publications, Thousand Oaks.
- Florida R. (2002), *The Rise of the Creative Class: and How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life*, Basic Books, New York.
- Florida R. (2005), *Cities and the Creative Class*, Routledge, New York.
- Florida R. (2012), *The Rise of the Creative Class, Revisited*, Basic Books, New York.
- Hague C. (2005), *Planning and Place Identity* [w:] C. Hague, P. Jenkins (eds.), *Place identity, Participation and Planning*, Routledge, New York.
- Kotler P., Asplund C., Rein I., Haider D. (1999), *Marketing Places Europe. How to Attract Investments, Industries, Residents and Visitors to Cities, Communities, Regions and Nations in Europe*, Financial Times Prentice Hall, London.
- Oort F., Raspe O. (2007), *Urban Heterogeneity in Knowledge-related Economic Growth* [w:] J. Surinach, R. Moreno, E. Vaya (eds.), *Knowledge Externalities, Innovation Clusters and Regional Development*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham.
- Raszkowski A. (2010), *Strategia Promocji Miasta Szklarska Poręba na lata 2010-2020*, Urząd Miejski w Szklarskiej Porębie, Szklarska Poręba.
- Raszkowski A. (2013), *Creativity in the Context of Regional Development – Selected Issues* [w:] E. Sobczak, A. Raszkowski (eds.), *Regional Economy in Theory and Practice*, „Research Papers of Wrocław University of Economics”, No. 286, Wrocław.
- Raszkowski A. (2014a), *Culture-based Creativity in Relation to Enterprise Development Strategies* [w:] K. Biniek, T. Winnicki (eds.), *Academic Coordination Centre and Technology Transfer in Euroregion Neisse-Nisa-Nysa*, Karkonosze College in Jelenia Góra, Jelenia Góra.
- Raszkowski A. (2014b), *Place Marketing in the Process of Territorial Identity Creation and Strengthening*, „Journal of European Economy”, Vol. 1, No. 2, Ternopil National Economic University, Ukraine.

**THE IMPORTANCE OF NGOS IN THE PROCESS OF CREATIVE
HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT IN SMALL CITIES BASED
ON THE EXAMPLE OF SZKLARSKA PORĘBA**

Summary: The presented study discusses the problems related to the role of NGOs in creative human capital development in small cities (local dimension) based on the example of Szklarska Poręba. The introduction presents theoretical aspects of creative human capital. The core of the study offers a tabular list of projects carried out with non-governmental organizations' participation and exerting impact on the development of creative human capital in the city. Moreover, a complex comparison of the above-mentioned organizations functioning in Szklarska Poręba is provided, covering also the characteristics of their activities. Within the framework of general conclusions it should be observed that NGOs do influence the creative human capital in the areas of local identity, innovative products and services, interpersonal relations, social activation, creative forms of spending free time or raising the level of social tolerance and empathy.

Keywords: creative human capital, non-governmental organizations, local development, Szklarska Poręba.